

**ДНІПРОВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ОЛЕСЯ ГОНЧАРА**
Навчально-методичний центр післядипломної освіти
підвищення кваліфікації та доуніверситетської підготовки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

В.о. першого проректора

Валентина СІЛІЧ-БАЛГАБАЄВА

_____ 2023 р.

ЗАГАЛЬНА КОРОТКОСТРОКОВА ПРОГРАМА
підвищення кваліфікації
по здійсненню соціальної роботи та наданню соціальних послуг
«Сучасні методики та технології соціальної роботи»

Шифр програми ЗК/2023/001

Рік запровадження 2023 р.

Дніпро
2023

Укладач програми:
Зимівець Наталія Володимирівна, доцентка кафедри педагогіки та спеціальної освіти, кандидат педагогічних наук, доцентка

Програма ухвалена
– на засіданні кафедри педагогіки та спеціальної освіти соціальної роботи від «20.03» 2023 р. протокол № 9

Завідувачка кафедри Людмила НІКОЛЕНКО

– на засіданні Вченої ради факультету психології та спеціальної освіти від «28.03» 2023 р. протокол № 7

Голова Зоя БОНДАРЕНКО

На засіданні науково-методичної ради Навчально-методичного центру післядипломної освіти, підвищення кваліфікації та доуніверситетської підготовки від «27.03» 2023 р., протокол № 7

Голова Ольга ПРИХОДЬКО

ПРОФІЛЬ ПРОГРАМИ

1. Загальна інформація	
Назва програми	Загальна короткострокова програма Навчання практичних фахівців методикам соціальної роботи» підвищення кваліфікації і по здійсненню соціальної роботи та наданню соціальних послуг
Шифр програми	ЗК/2023/001
Тип програми за змістом	загальна
Форма навчання	online
Цільова група*	фахівці із соціальної роботи
Передумови навчання	–
Найменування замовника освітніх послуг у сфері професійного навчання	Громадська організація «М.АРТ.ІН-клуб»
Найменування партнера (партнерів) програми	Громадська організація «М.АРТ.ІН-клуб»
Обсяг програми	180 годин, 6 кредитів ЄКТС
Тривалість програми та організація	
Мова викладання	українська
Напрямок підвищення кваліфікації, який охоплює програму	надання якісних соціальних послуг сім'ям/особам вразливих груп населення, у т. ч. які перебувають в складних життєвих обставинах та забезпечення досягнення ефективного результату у соціальній роботі
Інтегральна компетентність (ІК)	Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі соціальної роботи або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.
Перелік загальних компетентностей (ЗК)	ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК2. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт. ЗК3. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість. ЗК4. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. ЗК5. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК6. Навички міжособистісної взаємодії. ЗК7. Здатність працювати в команді.
Перелік фахових компетентностей	ФК1. Здатність до виявлення соціально значимих проблем і факторів досягнення соціального благополуччя різних груп

	<p>населення.</p> <p>ФК2. Здатність професійно діагностувати, прогнозувати, проектувати та моделювати соціальні ситуації.</p> <p>ФК3. Здатність до впровадження методів і технологій інноваційного практикування та управління в системі соціальної роботи.</p> <p>ФК4. Здатність до оцінки процесу і результату професійної діяльності та якості соціальних послуг.</p> <p>ФК5. Здатність до спільної діяльності та групової мотивації, фасилітації процесів прийняття групових рішень.</p> <p>ФК6. Здатність доводити знання та власні висновки до фахівців та нефахівців.</p> <p>ФК7. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість задля вирішення соціальних проблем через впровадження соціальних інновацій.</p> <p>ФК8. Здатність виявляти професійну ідентичність та діяти згідно з цінностями соціальної роботи.</p> <p>ФК9. Здатність до формування позитивного іміджу професії, її статусу в суспільстві.</p> <p>ФК10. Здатність оптимізувати процеси прийняття управлінських рішень у вирішенні соціальних питань клієнтів.</p> <p>ФК11. Здатність послуговуватися на практиці знаннями державних стандартів надання соціальних послуг населенню.</p>
Укладач програми	Зимівець Наталія Володимирівна, доцент кафедри педагогіки та спеціальної освіти, кандидат педагогічних наук, доцент e-mail: n_zimovets@ukr.net
* Цільова аудиторія визначена відповідно до паспорту програми	
2. Загальна мета	
Підвищення кваліфікації фахівців у сфері соціальної роботи, здатних аналізувати соціально-економічний стан різних груп населення, механізми реалізації соціальної політики; проводити оцінку потреб, соціальний супровід та розв'язувати інші завдання професійної діяльності; застосовувати теорії та методи соціальної роботи в процесі роботи як в українському, так і в міжнародному контекстах.	
3. Очікувані результати навчання	
<p>РН1. Розв'язувати складні задачі і проблеми, що потребують оновлення й інтеграції знань в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.</p> <p>РН2. Збирати та здійснювати кількісний і якісний аналіз емпіричних даних.</p> <p>РН3. Самостійно й автономно знаходити інформацію необхідну для професійного зростання, опановувати її, засвоювати та продукувати нові знання, розвивати професійні навички та якості.</p> <p>РН4. Автономно приймати рішення в складних і непередбачуваних ситуаціях.</p> <p>РН5. Виконувати рефлексивні практики в контексті цінностей соціальної роботи, відповідальності, у тому числі для запобігання професійного вигорання.</p> <p>РН6. Аналізувати соціальний та індивідуальний контекст проблем особи, сім'ї, соціальної</p>	

групи, громади, формулювати мету і завдання соціальної роботи, планувати втручання в складних і непередбачуваних обставинах відповідно до цінностей соціальної роботи.

РН7. Організувати спільну діяльність фахівців різних галузей і непрофесіоналів, здійснювати їх підготовку до виконання завдань соціальної роботи, ініціювати командування та координувати командну роботу.

РН8. Демонструвати ініціативу, самостійність, оригінальність, генерувати нові ідеї для розв'язання завдань професійної діяльності.

РН9. Розробляти критерії та показники ефективності професійної діяльності, застосовувати їх в оцінюванні виконаної роботи, пропонувати рекомендації щодо забезпечення якості соціальних послуг та управлінських рішень.

РН10. Самостійно будувати та підтримувати цілеспрямовані, професійні взаємини з широким колом людей, представниками різних спільнот і організацій, аргументувати, переконувати, вести конструктивні переговори, результативні бесіди, дискусії, толерантно ставитися до альтернативних думок.

РН11. Демонструвати позитивне ставлення до власної професії та відповідати своєю поведінкою етичним принципам і стандартам соціальної роботи.

РН12. Розробляти, апробувати та втілювати соціальні проекти і технології.

РН13. Організувати професійну діяльність відповідно до вимог державних стандартів надання соціальних послуг населенню.

4 Викладання та навчання (методи навчання, форма проведення навчальних занять)

Лекція, круглий стіл, тематична дискусія, практична робота (індивідуальна/групова)

5. Ресурсне забезпечення дистанційного навчання

Назви вебплатформи, вебсайту, електронної систем навчання, через які здійснюватиметься таке навчання, посилання (вебадреси)	—
Назва дистанційного курсу	«Сучасні методики та технології соціальної роботи»

6. Оцінювання і форми поточного, підсумкового контролю

Критерії оцінювання та їх питома вага у підсумковій оцінці (%)	Відвідування занять – 60 % Підсумковий контроль – 40 % Документ про підвищення кваліфікації видається за умови набрання учасником короткострокової програми не менше ніж 75 % за системою оцінювання ЄКТС, обрахованих з урахуванням питомої ваги кожного із критеріїв оцінювання
Форма підсумкового контролю	Письмове підсумкове тестування

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ

Тема	Кількість годин				
	у тому числі				
	загальна кількість навчальних годин/кре- дитів ЄКТС	аудиторні заняття години/ кредити ЄКТС	дистан- ційні заняття	навчальні візити	самостійна робота
1		3	4	5	6
Теоретичні основи соціальної роботи і здійснення соціальних послуг					
Тема 1. Соціальна робота: що таке соціальна робота і навіщо вона потрібна в громаді	12	2	2		10
Тема 2. Соціальна робота: цінності, принципи..	12	2/	2		10
Тема 3. Соціальна робота: теорії, концепції (якість життя, інклюзія, емпіаурмент), моделі, підходи	12	2/	2		10
Тема 4. Соціальна робота: види послуг	12	2	2		10
Тема 5. Фахівець із соціальної роботи: ролі, відповідальності, повноваження	12/	2	2		10
УСЬОГО	60/2	10/0,33	10		50/1,67
Підготовка фахівців до роботи в громадах з сім'ями, які опинилися у складних життєвих обставинах					
Тема 6 Активізація соціальної роботи в місцевих громадах	12	2	2		10/1
Тема 7. Соціальна роботи в громаді із сім'ями, які опинилися у СЖО	12	2	2		10/1
Тема 8. Наснаження (емпаурмент) до змін сімей, які опинилися в складних складних	12	2/	2		10/1

життєвих обставин.					
Тема 9 Професійне спілкування з клієнтом: базові техніки	12	2	2		10/1
Тема 10. Комунікація та взаємодія у наданні соціальних послуг	12	2	2/		10/1
УСЬОГО	60/2	10/0,33	10		50/1,67
Стандарти надання соціальних послуг					
Тема 11. Супровід сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах	12	2	2		10
Тема 12 Соціальні послуги кризового та екстреного втручання:	12	2	2		10
Тема 13 Соціальні послуги профілактики	12	2	2		10
Тема 14 Соціальні послуги представництва інтересів	12	2	2		10
Тема 15 Соціальне замовлення	12/	2	2		8
УСЬОГО	60/2	10/0,33	10		48/1,6
Підсумкове тестування	2/0,066				
РАЗОМ	180/6	30/1	30	0	148/4,94

Змістовий модуль I.

Теоретичні основи соціальної роботи і здійснення соціальних послуг

Тема 1. Соціальна робота: що таке соціальна робота і навіщо вона потрібна в громаді

Предмет соціальної роботи Завдання соціальної роботи. Складові соціальної роботи. Структура сучасної соціальної роботи. Основні моделі соціальної роботи. Рівні сучасної соціальної роботи. Історія соціальної роботи як професії. Становлення соціальної роботи. Відмінності між благодійництвом і соціальною роботою. Фундатори професійної соціальної роботи. Мері Річмонд – засновниця індивідуальної соціальної роботи. Джейн Адамс – засновниця соціальної роботи в громаді. Річард Кабот – фундатор соціальної роботи в охороні здоров'я. Алісе Саломон – фундаторка соціальної роботи як академічної дисципліни.

Тема 2. Соціальна робота: цінності, принципи

Вступ Етика в соціальній роботі – Співвідношення між етикою та цінностями. Визначення поняття «цінності». Загальна типологія цінностей Класифікація професійних цінностей соціальної роботи Етичні кодекси. Міжнародні та вітчизняні етичні кодекси соціальної роботи Принципи соціальної роботи Глобальні принципи соціальної роботи. Вітчизняна класифікація принципів соціальної роботи Вітчизняна класифікація принципів надання соціальних послуг. Прийняття професійних рішень у соціальній роботі. Моделі прийняття професійних рішень Сучасні підходи до прийняття професійних етичних рішень. Визначення поняття «дилема». Джерела етичних дилем у соціальній роботі. Пріоритети при вирішенні професійних дилем.

Тема 3 Соціальна робота: теорії, концепції (якість життя, інклюзія, емпатурмент), моделі, підходи

Теорії та моделі соціальної роботи. Класифікації теорій та моделей соціальної роботи ... Сучасні перспективи соціальної роботи. Ключові перспективи (напрями теорії та практики) соціальної роботи Складові підходу, орієнтованого на сильні сторони клієнтів Підхід, орієнтований на сильні сторони клієнтів: візуалізація. Огляд феміністичної соціальної роботи. Феміністична соціальна робота: візуалізація Складові зеленої соціальної роботи Зелена соціальна робота: візуалізація. Сучасні концепції, важливі для соціальної роботи Ключові концепції у сучасній соціальній роботі. Якість життя Ексклюзія (соціальне виключення) та інклюзія (включення). Стигма та дискримінація Адаптивна розвивальна соціалізація (стресостійкість. Наснаження (емпаурмент)

Тема 4 Соціальна робота: види послуг

Соціальні послуги, їх види Стандарти надання соціальних послуг Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII «Про соціальні послуги». Коло надавачів соціальних послуг та їх ролі на місцевому рівні. Закупівля соціальних послуг. Категорії отримувачів соціальних послуг. Соціальні послуги та соціальні гарантії Соціальна допомога: її види та форми. Об'єкти та суб'єкти соціальної допомоги. Основні групи суб'єктів соціальної допомоги. Принципи соціальної допомоги на державному та регіональному рівнях.

Сутність макрорівня та мезорівня забезпечення соціальної допомоги. Види державних соціальних допомог

Тема 5 Фахівець із соціальної роботи: ролі, відповідальності, повноваження

Основні ролі соціального працівника. Фах соціального працівника в Україні. Професійний стандарт « Фахівець із соціальної роботи ». Професійне спілкування соціального працівника

Змістовий модуль 2. Підготовка фахівців до роботи в громаді з сім'ями, які опинилися у складних життєвих обставинах

Тема 6. Активізація соціальної роботи в місцевих громадах

Особливості соціальної роботи в громаді. Моделі діяльності фахівці із соціальної роботи в громаді. Стратегії й тактики діяльності фахівці із соціальної роботи в громаді. Ресурсне забезпечення соціальної роботи в громаді. Роль партнерства в організації соціальної роботи на рівні громади.

Тема 7. Соціальна роботи в громаді із сім'ями, які опинилися у СЖО.

Поняття «складні життєві обставини». Категорії сімей – отримувачів соціальних послуг. Оцінка потреб як ключова інноваційна технологія соціальної роботи із сім'єю, яка опинилися у складних життєвих обставинах.

Тема 8. Наснаження (емпаурмент) до змін сімей, які опинилися в складних складних життєвих обставин.

Сутність емпурменту . Залучення сімей до співпраці у процесі візитів у сім'ї, які опинилися у складних життєвих обставинах. Консультування в процесі соціального супроводу сімей, які опинилися у складних життєвих обставинах.

Тема 9. Професійне спілкування з клієнтом: базові техніки

Алгоритм і методи консультування. Активне слухання і правила постановки запитань Мотиваційне і кризове консультування Модель вирішення проблем: особливості застосування на індивідуальному та груповому рівнях Модель зосереджена на завданні: етапи та техніки Модель кризового втручання: сфери застосування

Тема 10. Комунікація та взаємодія у наданні соціальних послуг

Комунікація про соціальні послуги Як комунікувати онлайн та офлайн? Види та формати комунікації Комунікаційна стратегія/ . Взаємодія надавачів соціальних послуг між собою та з іншими надавачами послуг на місцевому рівні

Змістовий модуль 3. Стандарти надання соціальних послуг

Тема 11. Супровід сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах.

Сутність соціальної послуги соціального супроводу. Організація та надання соціальної послуги соціального супроводу. Визначення індивідуальних потреб отримувача соціальної послуги соціального супроводу. Складання індивідуального плану надання соціальної послуги соціального супроводу. Принципи надання соціальної послуги соціального супроводу. . Використання ресурсів під час організації надання соціальної послуги соціального супроводу

Тема 12. Соціальні послуги кризового та екстреного втручання.

Сутність соціальної послуги кризового та екстреного втручання.. Організація та надання соціальної послуги кризового та екстреного втручання. Оцінка кризової ситуації отримувача соціальної послуги. Складання акта з надання соціальної послуги кризового та екстреного втручання. Принципи надання соціальної послуги кризового та екстреного втручання. Використання ресурсів під час організації надання соціальної послуги кризового та екстреного втручання.

Тема 13. Соціальної послуги профілактики.

Сутність соціальної послуги профілактики. . Організація та надання соціальної послуги профілактики (завдання соціальної послуги, рівні надання соціальної послуги, підстави для отримання соціальної послуги, підстави для припинення надання соціальної послуги). Визначення індивідуальних потреб отримувача соціальної послуги профілактики. Складання індивідуального плану надання соціальної профілактики.

Тема 14 Соціальна послуга представництва інтересів.

Сутність соціальної послуги представництва інтересів. Організація та надання соціальної послуги представництва інтересів. Визначення індивідуальних потреб. Складання індивідуального плану надання соціальної послуги. Принципи надання соціальної послуги представництва інтересів. Використання ресурсів під час організації надання соціальної послуги представництва інтересів.

Тема 15 . Соціальне замовлення

Визначення потреб населення громади у соціальних послугах та їх пріоритизація. Зміст, етапи та алгоритм визначення потреб Методи збору даних Укладання звіту за результатами визначення потреб, визначення пріоритетів Що таке соціальне замовлення? Механізми замовлення соціальних послуг у недержавних надавачів Розрахунок вартості соціальних послуг

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання результатів навчання за загальною короткостроковою програмою здійснюється на підставі проходження очної/online частини програми та підсумкового контролю.

Відвідування занять – 60 %, від загальної кількості балів.

Підсумковий контроль – 40 %, від загальної кількості балів. Підсумковий контроль передбачає:

письмовий іспит (тестування). Тест включає питання, що стосуються аспектів програми, які було розглянуто під час навчальних занять;

Документ про підвищення кваліфікації видається за умови набрання учасником програми не менше ніж 75 % за системою оцінювання ЄКТС, обрахованих з урахуванням питомої ваги кожного із критеріїв оцінювання.

ЛІТЕРАТУРА, ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ, ОБОВ'ЯЗКОВІ ДЛЯ ОПРАЦЮВАННЯ

Теоретичні основи соціальної роботи і здійснення соціальних послуг

1. Про затвердження Етичного кодексу спеціалістів із соціальної роботи України: Наказ Міністерства у справах сім'ї, молоді та спорту від 9.9.2005 р. № 1965. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1965643-05>
2. Про соціальні послуги: Закон України від 17 січня 2019 р. № 2671-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19>
3. Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю: Закон України № 2558-III від 21.06.2001. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2558-14>
4. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери / Заг. ред. І. Д. Зверева. Київ, Сімферополь: Універсум, 2012.

Додаткові джерела:

2. Семигіна Т. Чому соціальна робота набуває зеленого кольору? // Вісник АПСВТ, 2018. № 2. С. 11-27. 21.
3. Соціальна робота в Україні: Навч. посіб. / І. Д. Зверева, О. В. Безпалько, С. Я. Харченко та ін.; За заг. ред.: І. Д. Зверевої, Г. М. Лактіонової. - К.: Центр навчальної літератури, 2004. - 256 с
4. Соціальна робота з вразливими сім'ями та дітьми: посіб. у 2-х ч. [Текст] / А.В. Аносова, О.В. Безпалько, Т.П. Цюман та ін. / За заг. ред.: Т.В. Журавель, З.П. Кияниці. - К.: ОБНОВА КОМПАНІ, 2017. - Ч. 2. Соціальна робота з вразливими сім'ями та дітьми. - 352 с.

Інформаційні ресурси:

1. Законопроекти України // (сайт ВРУ) www.zakon.gov.ua.
2. Законодавство, нормативні документи на сайті Верховної Ради України // <http://rada.gov.ua>
3. Сайт нормативно-правових документів Кабінету Міністрів України // www.kmu.gov.ua.
4. Електронна бібліотека Українського фонду «Благополуччя дітей». Представлені повнотекстові електронні версії підручників та методичних посібників для соціальних працівників // <https://childfund.org.ua/publikatsii>.

Державні стандарти надання соціальних послуг:

1. Про затвердження Державного стандарту догляду вдома [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1990-13#Text>. – Заголовок з екрана.
2. Про затвердження Державного стандарту паліативного догляду [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0247-16#Text>. – Заголовок з екрана.
3. Про затвердження Державного стандарту денного догляду [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1363-13#Text>. – Заголовок з екрана.
4. Про затвердження Державного стандарту надання притулку бездомним особам [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1447-13#Text>. – Заголовок з екрана.
5. Про затвердження Державного стандарту підтриманого проживання бездомних осіб [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0458-15#Text>. – Заголовок з екрана.

6. Про затвердження Державного стандарту соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0621-16#Text>. – Заголовок з екрана.

7. Про затвердження Державного стандарту соціальної адаптації [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0665-15#Text>. – Заголовок з екрана.

8. Про затвердження Державного стандарту соціальної інтеграції та реінтеграції бездомних осіб [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1671-13#Text>. – Заголовок з екрана.

9. Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги консультування [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0866-15#Text>. – Заголовок з екрана.

10. Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги кризового та екстреного втручання [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0990-16#Text>. – Заголовок з екрана.

11. Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги підтриманого проживання осіб похилого віку та осіб з інвалідністю [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0806-17#Text>. – Заголовок з екрана.

12. Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги посередництва (медіації) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1243-16#Text>. – Заголовок з екрана.

13. Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги представництва інтересів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0127-16#Text>. – Заголовок з екрана.

14. Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги профілактики [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1155-15#Text>. – Заголовок з екрана.

15. Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги соціальної інтеграції випускників інтернатних закладів (установ) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1367-16#Text>. – Заголовок з екрана.

16. Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги соціального супроводу при працевлаштуванні та на робочому місці [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1359-16#Text>. – Заголовок з екрана.

17. Про затвердження Державного стандарту стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0432-16#Text>. – Заголовок з екрана.

18. Про затвердження стандартів надання соціальних послуг особам, які постраждали від торгівлі людьми [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1327-13#Text>. – Заголовок з екрана.

19. СТАНДАРТ надання послуг із соціальної інтеграції та реінтеграції осіб, які постраждали від торгівлі людьми [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1328-13#Text>. – Заголовок з екрана.

20. СТАНДАРТ надання соціальних послуг із соціальної інтеграції та реінтеграції дітей, які постраждали від торгівлі людьми [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1329-13#Text>. – Заголовок з екрана.
